

- Kirurgisak med svakheter

- Kirurgisak med svakheter

Tidligere PFU-leder og tidligere sjefredaktør i Avis Nordland Thor Woje mener NR undervurderer de journalistfaglige og presseetiske svakheter ved kirurgisaken. [Les kronikk i Avis Nordland her.](#)

NRs generalsekretær Arne Jensen mener Høyesteretts kjennelse i saken mot Avis Nordland bør prøves hos Den europeiske menneskerettighetsdomstolen i Strasbourg. I [en kronikk i Avis Nordland 10. mars](#) mener han at dommen avviker fra norsk rettspraksis fra de siste 15 årene.

I [Avis Nordland 10. mars](#) svarer Thor Woje på kronikken fra Arne Jensen:

Norsk Redaktørforening (NR) ønsker å få brakt Høyesteretts fellende dom mot Avis Nordland (AN) i kirurgisaken inn for Den europeiske menneskerettighetsdomstolen (EMD) i Strasbourg. Jeg er redd NR ved sin tilråding undervurderer de journalistfaglige og presseetiske svakheter ANs dekning har de første dagene.

Dommen avviker fra norsk rettspraksis fra de siste 15 årene knyttet til ærekrenkelser i mediene, mener generalsekretær Arne Jensen som utdyper dette i en kronikk 25. februar. Han finner Høyesteretts kjennelse for svakt fundert, for uklar og for prinsipielt problematisk.

Det er ulike syn på dekning og dom blant journalister og redaktører. På et debattmøte i Bodø ga jeg uttrykk for at AN i mine øyne kom skjevt ut helt i starten, noe jeg skal utdype her.

Men først; Avis Nordland har gjort et viktig og fortjenstfullt arbeid ved å avdekke en alvorlig systemsvikt ved Nordlandssykehuset. Både pasienthistoriene, den medisinske håndteringen, bruddet på funksjonsfordelingen og ansvaret knyttet til sykehusets ledelse har stor offentlig interesse. Så er det da heller ikke det systemkritiske søkelyset Høyesterett med juridisk blikk slår ned på, men på hvordan kirurgene og da spesielt Rastislav Kunda knyttes til kritikken på.

Hovedproblemet med ANs innledende dekning er at avis ikke tydeligere skilte mellom det kritikkverdige bruddet på funksjonsfordelingen og det medisinskfaglige grunnlaget for å foreta operasjonen. I stedet ble dette sauset sammen på en måte som satte kirurgene i et medisinskfaglig svært dårlig lys og som samtidig gjorde systemkritikken uklar.

Inntrykket som festet seg hos meg som leser var at kirurger ved Nordlandssykehuset opererer friske pasienter helt uten grunn, og dermed unødvendig fjerner friske, livsviktige organer og påfører pasientene uopprettelige skader og store komplikasjoner. Ja, avisen skriver dette eksplisitt i en lederartikkel som et faktum uten noe forbehold.

Sykehusledelsens håndtering av saken og kirurgenes avvisning av å gi kommentarer gjorde ikke avisas oppgave enkel. Men AN satt både med Kundas egen redegjørelse til Statens helsetilsyn og den sakkyndige vurderingen i Søreide-rapporten. Begge steder framgår det faglige grunnlaget for å foreta en slik operasjon. Denne helt vesentlige informasjonen kommer ikke til leserne.

AN kunne også på egen hånd forhørt seg med fagmiljøene i Tromsø og Oslo om hvordan slike tilfeller håndteres. Da ville det kommet fram at det ikke er uvanlig å operere på dette grunnlaget, også når det viser seg at kreft deretter ikke konstateres. Saken ville da framstått slik: Det var medisinskfaglig grunnlag for å foreta operasjon. Kirurgene var kvalifisert for å operere tilfellet. Men operasjonen skulle ikke vært utført i Bodø i henhold til funksjonsfordelingen mellom sykehusene.

Hvilken betydning hadde bruddet på funksjonsfordelingen for operasjonen av Lillian Olsen og de komplikasjoner som oppsto i ettertid? Ville en operasjon i Tromsø gitt et annet resultat? Det ville

gitt den riktige systemkritiske inngangen til en sak av stor offentlig interesse. Men da ville det ikke vært grunnlag for første dags saksvinkling: «Ødela helsa til frisk kvinne», eller uforbeholdne påstander i lederen om «friske pasienter operert uten grunn».

AN gjorde også lite for å bringe fram medisinskfaglig balanserende informasjon de kommende dagene, selv etter at andre kirurger sto fram i andre aviser og viste til urimelig kritikk mot kirurgene.

Så vidt jeg kan se har AN aldri på vanlig redaksjonell plass og ut fra egne undersøkelser skrevet om kirurgenes faglige grunnlag for valgte behandlingsform. Heller ikke Statens helsetilsyns granskingsrapport gjengis i mine øyne på en redelig og balanserende måte, noe også Høyesterett reagerer på.

ANs sjefredaktør har kommet med innrømmelse om at avisen burde balansert saken bedre og gitt mer medisinskfaglig informasjon. Nettopp. Da hadde antakelig også startvinklingen vært annerledes og et maratonløp i rettsvesenet kunne vært unngått.

Saker som pressen skal kjempe for i Strasbourg bør ikke ha åpenbare faglige og etiske svakheter ved seg. AN har brukt mye tid og flere millioner på saken så langt. Det spørs om ikke alle er best tjent med at tiden framover og nye millioner heller brukes på å få fram andre kritikkverdige samfunnsforhold enn å vente flere år på en høyst uviss EMD-konklusjon.

- Thor Woje er tidligere sjefredaktør i Avisen Nordland og tidligere leder av Pressens Faglige Utvalg.

2015.03.10

Nei

Nei